

>> L'escultor Narcís Costa.
(Foto: SEBASTIÀ GODAY)

«Si vaig enllà, retorno al gran origen.»

LLUÍS CALVO, *L'espai profund*

>> Xerraquejat bis, 2021, fusta d'eucaliptus,
77 × 48 × 10 cm. (Foto: ARXIU NARCÍS COSTA)

Les tres dimensions —que no 3D— o l'escultura, en l'art i en el llenguatge del segle xx i èpoques anteriors, volen, en origen, uns materials més o menys pesants i desfigurats, o més o menys malleables, rectificables, que, en definitiva, representaran després dels treballs de l'artista quelcom més: una idea, un personatge, un estat d'ànim, un estat mental. I qui concep aquest material natural, a més de la idea primigènia, els ha de saber manipular, reconvertir, castigar, conformar, sumar, restar, configurar, llimar, i... la matèria original esdevé artística. Sí, aquest és el procés, *grosso modo*, que emprenen els escultors com en Narcís Costa, benjamí d'una família de fusters, nat al carrer de Calderers de Girona l'any 1949, a tocar de l'església de Sant Fèlix de Girona, educat als Maristes del carrer de la Claveria, però a qui la vida va dur primer a Palau-saverdera i després a Roses, on exerceix de rosinc pur, previ pas, en anys d'aprenentatge, per l'escola EINA de Barcelona o per l'École de Beaux-Arts de París.

Costa, Narcís, embellir millor les desferres

Text > SEBASTIÀ GODAY

Ens citem a Roses, en un dia paradigmàtic de sol primaveral, en plena festivitat de l'*Armistice* francesa. O sigui, en un

Roses ple a vessar de famílies àvides de vacances, que, exagerant una mica, no deixen ni veure totalment l'escultura d'en Narcís Costa *Far-Ziggurat*, de dotze metres d'alçària, emplaçada a la confluència de la rambla Ginjolars i el passeig marítim de Roses, una peça cabdal en la trajectòria artística d'en Narcís Costa —tant per la monumentalitat com per la profunditat conceptual, far de cultures, de Rode a Roses, remetent-nos a la història més reculada de la ciutat—, que fixa un nou centre en la Roses contemporània i entortolligada conceptualment en tot allò que un comú desitja per als seus habitants: la fortalesa del ferro, la voluntat de creixement gairebé com un arbre, un xiprer, les escales que volten l'escultura i que simbolitzen etapes, dificultats superades; en fi, una fita rosinca visible i inoblidable, central.

En un dia assolellat ideal, en Narcís Costa em mostra, per començar, un espai privat on reposen algunes de les seves escultures d'etapes anteriors, i ens fem notar que a grans trets la seva producció, verificat després en la consulta als seus catàlegs, es decanta per dos materials preferits: el ferro i la fusta. Ambdós, però, amb característiques comunes: provenen de la desferia o de la humilitat material, i també de l'amistat o les sinergies amb amics o coneguts. De la mateixa manera que Miquel Àngel deia que una escultura ja romanía en un bloc de marbre des de sempre, en Narcís aplica aquest concepte en restes que li encendran una nova forma, una desconstrucció o retall per conformar una altra sensació. Fixem-nos, per exemple, en la peça de part *Xerraquejat bis*, que prové de la *Xerraquejat* de 2011. Ambdues s'assemblen, però aquesta és en tres dimensions: un tronc d'eucaliptus serrat distalment en cinc talls que s'entrecreuen en cinc altres talls perpendiculars, que desconstrueixen la peça en uns segments, unes peces, trenta-cinc, que, retrobades i ordenades,

s'immergeixen d'un efecte geomètric però tanmateix desordenador, de trencament, però, aleshores, d'ordre, de la fortalesa de la creació a la bellesa de la creativitat artística. Un tronc, un mer tronc d'eucaliptus, convoca noves mirades que es reprenen a *Xerraquejat bis*, de 2021, en què la tercera dimensió disminueix en un aiguabarreig de fustes per oferir la mateixa proposta constructiva, més plana però al mateix temps més plena de perspectiva, de tonalitats, de dibuix.

Una altra peça, *Anant a més*, de 2014, inserida en la gran exposició «Escala que no menen enlloc» a la Fundació Valvi de Girona, que se centra en el concepte d'escala de la faïçó que coneixem en la vida quotidiana o barrejat amb el concepte del neerlandès Escher (1898-1972), d'escalas impossibles plenes d'imatges agorafòbiques i malalties, irreals. En aquesta peça de 2014, construeix amb restes de fustes trobades a l'atzar, potser tenyides: les converteix en un artefacte que, en construir-se, es va fent més i més bell, i que juga amb les ombres projectades a la paret i amb el pas del temps,

>> *Anant a més*, 2014, fustes, 87 x 47 x 19 cm.
(Foto: ARXIU NARCÍS COSTA)

>> En Narcís assegut darrere de *Xerraquejat*, 2011, 53 x 33 x 44 cm. (Foto: ARXIU NARCÍS COSTA)

>> *Carrac abrusat*, 2024, 15 x 15 x 15 cm.
(Foto: Arxiu Narcís Costa)

>> Per sortir-ne, 2014, fusta, 5 x 23 x 24 cm. (Foto: ARXIU NARCÍS COSTA)

>> Sorgeix el repeu, 2022, 38 x 28 x 28 cm. (Foto: ARXIU NARCÍS COSTA)

amb el fet de davallar o ascendir. On? Quan? Preguntes que provoquen les peces, interpel·lant l'enteniment i que, amb suavitat de seda, acompanyen la bellesa de la peça ben manufacturada i amb la sensualitat provocadora adherida.

El següent pas per Roses és al seu taller, un cub de 5 x 5 x 5 metres, d'interior folrat per mil eines i capsetes ordenades i, al bell mig, la taula on treballa sempre amb una única peça, sigui de ferro o de fusta. Una peça on concentrar tota l'energia creativa, acompanyat de

música rock i blues. En Narcís treballa, serra, poleix, tenyeix, encola..., havent pensat i mesurat la feina que ha de fer cada dia mentre s'ocupa d'altres afers que omplen la seva vida, com ara el jardí de casa seva o el menjar per als de casa. Un home que elabora projectes a partir

>> Mural amb quatre bis, 2021, fustes, 100 x 145 x 2 cm. (Foto: ARXIU NARCÍS COSTA)

d'una idea conductora, d'una paraula, que ha estat el fil conductor d'una exposició, com el *ziggurat*, el laberint, l'escala, les idees d'Escher, embulls i rinxols, o frases fetes com la francesa *ras-le-bol* ('ja n'estic tip'). Construir desferra, amb un dibuix previ i moltes provatures amb ferro, amb fusta, barrejant-los, posant-los al límit, aprofundint en el concepte previ, embellint peces proporcionades, no massa desmesurades —han de cabre al taller—, sovint com un marquer elegant i energètic, com un bijuter empeltat de ferrer, perquè en Narcís Costa s'embadaleix en veure treballar qualsevol artesà, un paleta, un fuster.

I acabem la visita, diguem-ne oficial, a Roses, a Ca l'Anita, on ha exposat reiteradament, on en Narcís confronta la seva obra elaborada a partir de deixalles de fusta trobada —*object trouvé* revisitat, ressuscitat i cuirassat d'una elegància neta, cerúlia, festiva— amb l'addenda de l'obra fotogràfica de l'artista Emma Alcalà, destil·lada revisitant i interpretant les peces de Costa, a *Rere la desferra hi ha*, escultura construïda des de retalls aprofitats, estudiats per la càmera i el laboratori d'Alcalà.

Però no, no acabem; la sorpresa final es presenta al restaurant Can Granyella, on ens administrem un arròs inoblidable mentre parlem de les fustes que en Narcís ha treballat: noguera, restes de barques i derelictes de Montpeller, ametllers d'Alacant, eucaliptus, oliveira, castanyer, alzina, fusta de Guinea, manglar, entre d'altres, i «tablero». Em parla de la seva impossibilitat per triar colors perquè tots li agraden amb la mateixa intensitat, i això ha estat un mecanisme negatiu per no agafar mai els pinzells. M'explica les dificultats amb què sovint es troba a l'hora d'encolar arestes de fusta, gairebé com si parlés d'una veladura en un quadre. Em relata la seva fe en l'acupuntura, de la qual és usuari des de temps reculats. I em fa saber, orgullósíssim, que la seva filla acaba de treure's les oposicions al Cos d'Agents Rurals.

I l'espètec final: em porta a casa seva i em presenta la seva dona, l'Anna, que és una bibliotecària contacontes, i especialista en còmics, amb gran predicament rosinc. I em fa envejar la vista que albiren des del balcó al golf de Roses i l'esponerós jardí digne del cap de Creus. En Narcís Costa calcula i construeix idees, i les marina des de l'ànima del geòmetra.

>> Foc al manglar, 2022, 6 x 32 x 25 cm. (Foto: ARXIU NARCÍS COSTA)

>> Coixí, 2018, fustes, 22 x 48 x 42 cm. (Foto: ARXIU NARCÍS COSTA)